

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор

Одеського державного університету
внутрішніх справ

доктор юридичних наук, професор

Максим КОРНІЄНКО

01 _____ 2025 р.

ВИСНОВОК

Одеського державного університету внутрішніх справ щодо дисертації Калюжного Олексія Михайловича на тему: «Запобігання незаконному посіву або вирощуванню наркотиковмісних рослин в Україні», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

ВИТЯГ

з протоколу засідання кафедри кримінального права та кримінології факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Одеського державного університету внутрішніх справ МВС України № 2 від 20 січня 2025 року щодо проведення публічної презентації та обговорення наукових результатів дисертації аспіранта Одеського державного університету внутрішніх справ Калюжного Олексія Михайловича на тему: «Запобігання незаконному посіву або вирощуванню наркотиковмісних рослин в Україні», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» зі спеціальності 081 «Право»

ГОЛОВУЮЧИЙ: доктор юридичних наук, професор **Бабенко Андрій Миколайович.**

ПРИСУТНІ:

Корнієнко М.В. доктор юридичних наук, професор
Тарасенко В.Є. доктор юридичних наук, професор
Крикун В.В. доктор юридичних наук, професор
Шкута О.О. доктор юридичних наук, професор
Беніцький А.С. кандидат юридичних наук, професор
Резніченко Г.С. кандидат юридичних наук, доцент
Медведенко Н.В. кандидат юридичних наук
Теслюк І.О. кандидат юридичних наук
Домброван Н.В. кандидат юридичних наук, доцент
Федоров І.В. кандидат юридичних наук
Саїнчин С.О. кандидат юридичних наук

Позігун І.О. доктор філософії

З присутніх - 5 докторів наук та 9 кандидатів наук (докторів філософії) - фахівців за профілем поданої на розгляд дисертації.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

Обговорення наукового дослідження аспірантки Одеського державного університету внутрішніх справ **Калюжного Олексія Михайловича на тему: «Запобігання незаконному посіву або вирощуванню наркотиковмісних рослин в Україні»**, поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право» з метою надання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

Робота виконана в Одеському державному університеті внутрішніх справ.

Науковий керівник: Крикун Вячеслав Віталійович, доктор юридичних наук, професор.

Калюжний Олексій Михайлович, народився 20 травня 1988 року у місті Суми Сумської області. Громадянин України. З 2007 року по 2011 рік навчався у Навчально-науковому інституті фінансово-економічної безпеки та права Одеського державного університету внутрішніх справ. По закінченню отримав базову вищу освіту за напрямком підготовки «Право» та здобув кваліфікацію бакалавра права. Отримав диплом бакалавра з відзнакою. З 2010 року по 2012 рік навчався у Одеській військовій академії на факультеті підготовки офіцерів запасу. З 2011 року по 2012 року навчався у Навчально-науковому інституті фінансово-економічної безпеки та права Одеського державного університету внутрішніх справ та тримав повну вищу освіту за спеціальністю «Правознавство» та здобув кваліфікації юриста та отримав диплом магістра з відзнакою. З 2011 року по 2014 рік працював у товаристві з обмеженою відповідальністю «Стройтехснаб» на посаді юриста. З 2012 року по 2014 рік працював за сумісництвом у товаристві з обмеженою відповідальністю «Компанія «Еліткомсервіс» на посаді юриста. З 2014 року прийнятий до органів внутрішніх справ. Працював на посаді оперуповноваженого Управління державної служби боротьби з економічною злочинністю ГУМВС України в Одеській області (УДСБЕЗ ГУМВС України в Одеській області). У листопаді 2015 року у зв'язку з створенням та початком функціонування Національної поліції в Україні був прийнятий на посаду старшого оперуповноваженого Управління захисту економіки в Одеській області Департаменту захисту економіки Національної поліції України. У вказаному підрозділі працював до 2019 року включно. У 2019 році у зв'язку з ліквідацією Департаменту захисту економіки та створення Департаменту стратегічних розслідувань НПУ був переведений у новостворений підрозділ.

З 2021 року проходить службу у підрозділах Служби безпеки України. З

вересня 2023 по теперішній час – навчання у докторантурі та аспірантурі Одеського державного університету внутрішніх справ. Тему дисертації затверджено на засіданні Вченої ради Одеського державного університету внутрішніх справ (Протокол № 2 від 26 вересня 2023 року).

Освітньо-наукову програму підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право» виконано у повному обсязі.

Здобувачка має 8 наукових публікацій за темою дисертації, з них 4 статті у наукових фахових виданнях України, 4 тез доповідей на науково-практичних конференціях.

СЛУХАЛИ:

Доповідь аспіранта Калюжного Олексія Михайловича на тему: «Запобігання незаконному посіву або вирощуванню наркотиковмісних рослин в Україні», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право». Здобувач ознайомив присутніх зі структурою дисертації, обґрунтував актуальність обраної теми дослідження, яка зумовлена тим, що повномасштабна війна російської федерації проти України принесла багато негативних змін для нашої країни: руйнування інфраструктури, загибель тисяч українців, безпрецедентні втрати в економіці, негативні зміни у соціально-політичному та культурному житті тощо. Як свідчить історичний досвід, невід’ємним супутником будь-якої війни є збільшення рівня злочинності, психічних та психологічних розладів, а відповідно, зростання алкоголізації і наркотизації населення. В таких умовах кримінальні елементи швидко зорієнтувалися у новій парадигмі і переорієнтували свою діяльність під потреби зростаючого «нелегального ринку наркотиків рослинного походження». На сьогодні експерти фіксують збільшення кількості нелегальних пунктів виробництва та збуту наркотичних та інших психостимулюючих речовин; на фоні зростання безробіття спостерігається втягнення у незаконне вирощування і збут наркотиків нових верств населення.

Аналіз статистичних даних, оприлюднених Офісом Генерального прокурора України, вказує, що незаконний посів або вирощування наркотиковмісних рослин є першим етапом механізму наркотогівлі. Зокрема, у 2018 році було зафіксовано 1555 кримінальних правопорушень за ст. 310 КК України. У 2019 році кількість зросла на 4 % і становила 1610 випадків, а в 2020 році — до 1822 (+13 %). Однак у 2021 році зафіксовано зниження до 1419 випадків (-8 %), що стало позитивним сигналом. Проте ця тенденція була тимчасовою: у 2022 році кількість правопорушень знову зросла на 10 %, досягнувши 1716. У 2023 році спостерігалось значне зниження — до 1024 (-34 %), а в 2024 році зафіксовано 872 випадки (-10 % порівняно з 2023 роком). Загалом, із 2018 по 2024 рік кількість правопорушень зростала, у тому числі й через складні соціально-економічні та політичні умови, зокрема воєнний стан. Хоча останні два роки демонструють

тенденцію до зниження, проблему не можна вважати вирішеною через її високий рівень латентності.

Незаконний посів або вирощування наркотиковмісних рослин є першим етапом механізму наркоторгівлі. Зокрема, у 2018 році було зафіксовано 1555 кримінальних правопорушень за ст. 310 КК України. У 2019 році кількість зросла на 4 % і становила 1610 випадків, а в 2020 році — до 1822 (+13 %). Однак у 2021 році зафіксовано зниження до 1419 випадків (-8 %), що стало позитивним сигналом. Проте ця тенденція була тимчасовою: у 2022 році кількість правопорушень знову зросла на 10 %, досягнувши 1716. У 2023 році спостерігалось значне зниження — до 1024 (-34 %), а в 2024 році зафіксовано 872 випадки (-10 % порівняно з 2023 роком). Загалом, із 2018 по 2024 рік кількість правопорушень зростала, у тому числі й через складні соціально-економічні та політичні умови, зокрема воєнний стан. Хоча останні два роки демонструють тенденцію до зниження, проблему не можна вважати вирішеною через її високий рівень латентності.

За результатами дослідження представлено наступні результати:

Систематизовано ключові етапи дослідження незаконного посіву або вирощування наркотиковмісних рослин, які охоплюють історичний розвиток цього явища. Перший етап – це початковий. Цей етап охоплює давні часи та пов'язаний з етноботанічними практиками стародавніх культур, де вживання наркотиковмісних рослин мало релігійний або медичний контекст. Другий етап – колоніальний. Цей період охоплював часи Середньовіччя і Відродження, що включав взаємодію з торгівлею та колоніальним експансіонізмом, які призвели до глобалізації торгівлі наркотиками. Третій етап – епоха наркотичного розквіту (XIX – початок XX ст.). Цей період характеризується зростанням виробництва і доступності наркотиків, а також формуванням організованого ринку наркотичних засобів. Четвертий етап – епоха наркотичної експансії (XX ст.). Відзначається глобалізацією наркотичної злочинності та формуванням транснаціональних кримінальних мереж. П'ятий етап – епоха боротьби проти наркотиків (початок XXI ст. – дотепер). Сучасний період, у якому багато країн світу систематично й масштабно протидіють незаконному посіву та обігу наркотиковмісних рослин через посилення законодавства та міжнародне співробітництво. Ця систематизація дала змогу розкрити еволюцію проблеми незаконного вирощування наркотиковмісних рослин у контексті глобальних соціально-економічних та правових змін;

Запропоновано авторське тлумачення «незаконний посів або вирощування наркотиковмісних рослин в Україні в умовах воєнного стану як об'єкта кримінологічного дослідження»: це складний кримінологічний феномен із високим рівнем суспільної небезпеки, що полягає у неправомірному культивуванні рослин, які містять активні наркотичні речовини, заборонені або суворо регламентовані законом. Його небезпечність зумовлена підривом економічної та правоохоронної стабільності, сприянням наркозалежності та пов'язаним із цим поширенням інших кримінальних правопорушень. В умовах воєнного стану феномен посилюється через обмеження контролю на окремих територіях, що полегшує діяльність правопорушників і ускладнює їх притягнення до відповідальності;

У роботі наведено кримінологічну характеристику незаконного посіву або вирощування маку та конопель в Україні, з урахуванням умов воєнного стану, що свідчить про стабільно негативну криміногенну обстановку у цій сфері. Це проявляється у специфіці структури правопорушень (домінування посіву маку – 55 %, порівняно з вирощуванням конопель – 45 %), їх негативній динаміці у певні періоди (зростання до 1822 випадків у 2020 році та до 1716 у 2022 році), високій латентності, виражених територіальних відмінностях (зокрема, високий рівень зафіксовано у Рівненській, Житомирській, Чернігівській та Полтавській областях), а також значному впливі цих кримінально протиправних діянь на криміногенну ситуацію в регіонах. Важливою ознакою є зростання кількості таких правопорушень у періоди суспільно-політичної напруженості, зокрема в умовах воєнного стану.

Надано узагальнений кримінологічний портрет особи, яка вчиняє незаконний посів або вирощування наркотиковмісних рослин в Україні в умовах воєнного стану: це особа чоловічої статі, як молодого, так і середнього віку (від 29 до 54 років), громадянин України, переважно української національності, який проживає у міському середовищі, з базовою середньою або професійно-технічною освітою (70 %), який на момент вчинення правопорушення ніде не працював й не навчався (75 %). Більшість кримінальних правопорушень було скоєно за місцем проживання правопорушників, і близько 16 % з них вже мали кримінальний досвід, переважно у сфері незаконного обігу наркотиків. У 77 % випадків основним мотивом до вчинення правопорушень, передбачених ст. 310 КК України було прагнення забезпечити власну потребу у наркотичних засобах рослинного походження. Лише 2 % зловмисників діяли у складі організованих груп або злочинних угруповань. Переважна більшість осіб вчиняли таке кримінально протиправне діяння у тверезому стані, не перебуваючи під дією алкоголю чи наркотичних речовин;

У роботі удосконалено:

- сучасні наукові положення щодо проблем запобігання незаконному посіву або вирощуванню наркотиковмісних рослин в Україні, з урахуванням комплексних досліджень вітчизняних і зарубіжних вчених у галузі кримінології, кримінального права, а також вивчення цієї проблематики з інших спеціальностей, зокрема викладених у посібниках, методичних рекомендаціях та наукових статтях різних історичних періодів;

- конструкцію ст. 310 КК України, зокрема пропонується доповнити вказані у ч. 2 ст. 310 КК України кваліфікуючі ознаки, а саме після слів «незаконне вирощування снотворного маку в кількості п'ятисот і більше рослин чи конопель у кількості п'ятдесят і більше рослин» наступним текстом «та/або незаконний посів або вирощування снотворного маку чи конопель вчинений в умовах воєнного або надзвичайного стану»;

- теоретичні уявлення про систему детермінант незаконного посіву або вирощування наркотиковмісних рослин в Україні шляхом комплексного аналізу соціальних, економічних, політичних, культурних, психологічних та інших факторів, що значно загострюються в умовах воєнного стану і сприяють поширенню цього явища;

- теоретико-прикладні положення системи загальносоціального та спеціально-кримінологічного запобігання незаконному посіву або вирощуванню наркотиковмісних рослин в Україні на основі комплексного підходу з урахуванням особливостей сучасних викликів та специфіки воєнного стану;

У ході дослідження дістало подальшого розвитку наступні позиції:

- класифікацію осіб, які вчиняють незаконний посів або вирощування маку чи конопель в Україні, з урахуванням мотиваційних та соціальних чинників: а) економічно вмотивовані; б) медично вмотивовані; в) емоційно нестійкі; г) особи з вразливим становищем;

- розвинено наукове бачення застосування міжнародного досвіду запобігання незаконному посіву або вирощуванню наркотиковмісних рослин в Україні з урахуванням особливостей воєнного стану, що передбачає адаптацію найкращих практик до національних реалій, інтеграцію інноваційних методів моніторингу, посилення правового регулювання та забезпечення ефективної взаємодії державних і громадських інституцій;

- надано рекомендації щодо вдосконалення системи заходів запобігання незаконному посіву або вирощуванню наркотиковмісних рослин в Україні на основі інтегрованого підходу, зокрема шляхом консолідації правових, технологічних, соціальних, економічних та інших аспектів, що передбачають посилення законодавства, впровадження сучасних технологій моніторингу, підвищення ефективності правоохоронної діяльності, блокування онлайн-каналів збуту, підтримку молодіжних програм, розвиток альтернативних економічних можливостей тощо.

Дисертант детально доповів, яким чином ним вирішувалися завдання, що ставилися перед дослідженням, висвітлив наукову та практичну значущість одержаних результатів.

По закінченні доповіді дисертанта, присутніми було поставлено ряд запитань.

ШКУТА О.О. доктор юридичних наук, професор: Олексій Михайлович скажіть будь-ласка, чи змінилася структура незаконного наркообігу рослинного походження в Україні під час воєнного стану?

КАЛЮЖНИЙ О.М. Дякую за поставлене питання. Так, змінилася. Останнім часом збільшилася кількість безконтактних форм збуту наркотиків, в тому числі і рослинного походження – так звані «закладки». Також зменшилася кількість контрабандних наркотиків в силу посилення контролю на кордоні, але збільшилася кількість наркотиків «внутрішнього» виробництва – як рослинного, так і синтетичного виробництва. Збільшилися обсяги незаконного культивування наркотиковмісних рослин.

ТАРАСЕНКО В.Є. доктор юридичних наук, професор: Олексій Михайлович скажіть будь-ласка, роботи яких вчених були покладені в основу формування основних гіпотез, ідей, методології та системи дослідження Вашої дисертації?

КАЛЮЖНИЙ О.М. Дякую за поставлене питання. В основу формування основних гіпотез та системи дослідження моєї дисертації були покладені роботи вчених, які вивчали особливості незаконного обігу наркотиків в Україні. Це роботи таких вчених, як професорів: А.М.Бабенка, А.С.Беніцького, Г.С.Резніченко, В.Я.Конопельського, М.В.Корнієнка, В.О.Меркулової,

В.Є.Тарасенка, О.О.Шкути і багатьох інших вчених.

КОРНІЄНКО М.В. доктор юридичних наук, професор: Олексій Михайлович скажіть будь-ласка, які категорії громадян забезпечують сферу попиту для незаконного збуту наркотичних засобів в Україні на сьогоднішній день?

КАЛЮЖНИЙ О.М. Дякую за поставлене питання. Як правило, це особи молодого віку від 16 до 30 років. Також, раніше судимі; Особи, які прибули до регіону на відпочинок; зустрічаються тимчасово переміщенні, військовослужбовці; часто це особи без певного роду занять. А щодо культивування наркорослин – то найчастіше це сільськи жителі літнього віку. В організованих формах нарковирощування приймають участь особи молодого та середнього віку.

БЕНІЦЬКИЙ А.С. кандидат юридичних наук, професор Олексій Михайлович скажіть будь-ласка, назвіть головні фактори, які обумовлюють кількісно-якісні зміни наркообігу рослинного походження у теперішній час.

КАЛЮЖНИЙ О.М. Дякую за поставлене питання. Головним фактором у теперішній час незаконного культивування і подальшого збуту наркотиків рослинного походження є війна рф проти України і пов'язані із цим комплекси соціального, економічного, політичного, психологічного і т.д. характеру, безпрецедентні міграційні процеси, збідніння населення, ускладнення криміногенної обстановки.

БАБЕНКО А.М. доктор юридичних наук, професор: Олексій Михайлович скажіть будь-ласка, які Ваши прогнози щодо ситуації у сфері незаконного культивування наркотиковмісних рослин в Україні?

КАЛЮЖНИЙ О.М. Дякую за запитання. Нажаль, наші прогнози у сфері незаконного культивування наркотиковмісних рослин в Україні в цілому є негативними. Ми прогнозуємо зростання злочинності у цій сфері, збільшення попиту на наркотики, збільшення посівів наркотиковмісних рослин та зростання кількості лабораторій з виготовлення наркотичних і психотропних речовин рослинного походження.

Після відповідей на запитання слово було надано науковому керівнику, доктору юридичних наук, професору В.В.Крикуну, який дав загальну оцінку науковому дослідженню, а також охарактеризував Калюжного Олексія Михайловича, як людину відповідальну, грамотну та досвідчену, з великим практичним досвідом, з творчим науковим мисленням, цілеспрямовану, відповідальну та ініціативну. Науковий керівник наголосив, що здобувач дуже успішно використала свій практичний досвід, знання і творчий потенціал, розкрив дуже цікаву і актуальну тему наукового дослідження. Завдання, які поставив перед собою Калюжний О.М., повністю виконані. Він сформулював слушні висновки та пропозиції, використав значну емпіричну базу, опрацював велику кількість статистичних матеріалів, вивчив багато нормативної та наукової літератури і судових вироків, провів масштабне анкетування правників правоохоронних органів. Калюжний О.М. сформувався як науковець, а його дисертаційне дослідження «Запобігання незаконному посіву або вирощуванню наркотиковмісних рослин в Україні», представлене на публічній презентації, є завершеною працею, яка має суттєве значення для вітчизняної юридичної науки, а її автор готовий до атестації здобувача ступеня доктора

філософії. Науковий керівник подякував всім за ретельне вивчення дисертації і цікаві запитання до здобувачки.

Під час наукової дискусії учасниками публічної презентації надано свої думки і міркування, щодо представленого на розгляд дослідження.

ШКУТА О.О. доктор юридичних наук, професор: Перш за все, хотілося б зазначити, що запропонована О.М.Калюжним тема дисертації є дуже актуальною, нагальною та корисною. Хочу підкреслити, що робота системно і структурно виконана відповідно до завдань, читається досить цікаво і легко. Характеризується оригінальним стилем та грамотною структурою. Автором чітко викладені всі положення дисертації, розкриті у повному обсязі всі її композиційні елементи. Автор володіє понятійним апаратом. Що особливо сподобалось і хочу підкреслити, що автор практично з кожної позиції висловлює своє бачення. У роботі простежується опрацювання солідної емпіричної бази. Автор вміло використовує результати статистичних досліджень, надає кримінологічну характеристику незаконного посіву або вирощування наркотиковмісних рослин, визначає їх детермінацію і окреслює найбільш ефективні заходи запобігання їм з урахуванням воєнного стану. Висновки і пропозиції характеризуються високим ступенем новизни і значною цінністю для науки та практики запобігання. Також заслуговує на увагу належний рівень апробації. Буду рекомендувати дану роботу до захисту. Бачу, що науковець склався і побажаємо їй успіху на шляху до присудження ступеня доктора філософії.

КОРНІЄНКО М.В. доктор юридичних наук, професор: Мені дуже сподобалася доповідь і сама дисертаційна робота О.М.Калюжного. Робота є завершеною, цілісною науковою працею, яка характеризується новизною та оригінальністю. Висновки та пропозиції автора є цінними для науки та практики протидії наркозлочинності. Мені дуже сподобався авторський підхід до викладення результатів дослідження, а також додатки, які відображають цифрові моделі результатів дисертації, а також викладені у вигляді опитування та статистичних даних схеми та діаграми. Окрім цього, дуже гарні результати впровадження у наукову діяльність та навчальний процесу. Роботу і здобувача я підтримую, бачу, що здобувач сформувався як вчений. Буду, зі свого боку, підтримувати і роботу, і здобувача.

БЕНЦЬКИЙ А.С. кандидат юридичних наук, професор: Калюжний Олексій Михайлович провів масштабне кримінологічне дослідження за вкрай актуальною темою. Робота характеризується зв'язком із практикою, у ній багато практичних прикладів. Здобувач виходить на захист, маючи сильну, гарну роботу з істотною новизною. Всі правила академічної доброчесності автором дотримані. Робота є якісною, завершеною науковою працею. Я підтримую роботу та бажаю Вам успіху.

ТЕСЛЮК І.О. кандидат юридичних наук: Калюжний Олексій Михайлович у повному обсязі виконав освітньо-наукову складову. Під час навчання неухильно дотримувався плану та програми підготовки, своєчасно надавав звіти та презентував результати наукових пошуків, приймав участь в усіх наукових заходах, можу охарактеризувати його виключно з позитивної сторони, як добросовісного і відповідального молодого науковця. Він оволодів

усіма якостями вченого. Зі свого боку, я буду підтримувати і саму роботу і науковця.

ДОМБРОВАН Н.В., кандидат юридичних наук, професор: дисертаційна робота Калюжного Олексія Михайловича характеризується доволі високим рівнем наукової новизни, має яскраво виражену практичну спрямованість, є якісно проведеним науковим дослідженням. В роботі автор не допустив порушень академічної доброчесності, всі ідеї ним викладені за результатами власного наукового пошуку та практичного досвіду. Буду підтримувати Вас і Вашу роботу, бажаю успіху.

БАБЕНКО А.М. доктор юридичних наук, професор: дозвольте і мені висловити свої думки з приводу роботи і здобувача – Калюжного Олексія Михайловича. Дослідження є завершеною працею і відповідає усім встановленим вимогам. Ця робота виконана на достатньо високому рівні, має гарну відповідну емпіричну базу. Я підтримую Олексія Михайловича та його наукову роботу та бажаю Вам успіху!

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Калюжного Олексія Михайловича на тему: «Запобігання незаконному посіву або вирощуванню наркотиковмісних рослин в Україні», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Обґрунтування вибору теми дослідження. Незаконний посів або вирощування наркотиковмісних рослин в Україні є одним із найбільш небезпечних проявів злочинності, що становить серйозну загрозу для безпеки українського суспільства та держави. Ця проблема має багатовимірний характер, підриваючи основи соціальної стабільності, становлячи ризики для здоров'я населення, генофонду нації, публічного порядку, громадської безпеки та національної економіки. Особливо гостро ця проблема постає в умовах сучасних викликів, пов'язаних із повномасштабною військовою агресією російської федерації проти України. Зокрема, ослаблення державного контролю на тимчасово окупованих і прифронтових територіях, дестабілізація соціальних структур, зростання корупційних ризиків – усі ці фактори сприяли збільшенню масштабів посіву та вирощування наркотиковмісних рослин в Україні. Використання прихованих територій та важкодоступних місць для посіву і вирощування наркотиковмісних рослин ускладнює їх виявлення, перетворюючи цю проблему на одну з найскладніших для правоохоронних органів.

Однією з ключових особливостей ситуації в Україні є наявність власної сировинної бази для посіву і вирощування наркотиковмісних рослин. Специфіка географічного розташування, родючі ґрунти та сприятливі кліматичні умови дозволяють вирощувати мак та коноплі, які можуть використовуватися як у медичних, так і в нелегальних цілях. Особливо це стосується віддалених регіонів, де контроль із боку держави є недостатнім, а посіви можуть приховано культивуватися на значних площах.

Аналіз статистичних даних, оприлюднених Офісом Генерального прокурора

України, вказує, що незаконний посів або вирощування наркотиковмісних рослин є першим етапом механізму наркаторгівлі. Зокрема, у 2018 році було зафіксовано 1555 кримінальних правопорушень за ст. 310 КК України. У 2019 році кількість зросла на 4 % і становила 1610 випадків, а в 2020 році — до 1822 (+13 %). Однак у 2021 році зафіксовано зниження до 1419 випадків (-8 %), що стало позитивним сигналом. Проте ця тенденція була тимчасовою: у 2022 році кількість правопорушень знову зросла на 10 %, досягнувши 1716. У 2023 році спостерігалось значне зниження — до 1024 (-34 %), а в 2024 році зафіксовано 872 випадки (-10 % порівняно з 2023 роком). Загалом, із 2018 по 2022 рік кількість правопорушень зростала, у тому числі й через складні соціально-економічні та політичні умови, зокрема воєнний стан. Хоча останні два роки демонструють тенденцію до зниження, проблему не можна вважати вирішеною через її високий рівень латентності.

Незаконний посів чи вирощування наркотиковмісних рослин – це не лише проблема окремих регіонів або соціальних груп, а загроза національного масштабу, яка потребує комплексного підходу до її вирішення. Посилення ефективності правоохоронної діяльності, удосконалення законодавства, боротьба з корупцією та реалізація профілактичних заходів серед населення – це лише частина кроків, які необхідно здійснити в умовах воєнного стану. Особливу увагу слід приділити стабілізації контролю на деокупованих територіях та забезпеченню економічної стійкості країни, адже тільки за таких умов можливо ефективно протидіяти цьому явищу та мінімізувати його вплив на українське суспільство.

Науковим підґрунтям для обрання та обґрунтування теми наукового дослідження стали наукові праці таких вітчизняних і зарубіжних вчених, як: С.В. Албула, А.В. Андрушка, А. М. Бабенка, О. М. Бандурки, В.С. Батиргарєєвої, Ю.В. Бауліна, В.М. Бесчастного, А. Б. Благої, І. Г. Богатирьова, В.В. Василевича, А.А. Габіані, Є.О. Гладкової, В. В. Голіни, Б. М. Головіна, Д.В. Головіна, В. К. Грищука, М.М. Давидової, І.М. Даньшина, С. Ф. Денисова, Т. А. Денисової, О. М. Джузи, В.І. Женунтія, А.П. Закалюка, А.В. Козара, О.В. Козаченка, В.Я. Конопельського, М.В. Корнієнка, В.В. Кузика, Л.М. Кулик, І.П. Лановенка, О.В. Мазуренка, В.О. Меркулової, Д.А. Морозова, А.А. Музики, Є.С. Назимка, К.Ю. Писаренка, Ю.Г. Пономаренка, Е.В. Расюка, С.П. Рашевського, В.М. Смітєнко, В.Я. Тація, В.О. Тулякова, Є.В. Фесенка, М.І. Хавронюка, А.С. Чепурка, В.В. Чернея, І.М. Чекмарьової, В.В. Шаблістого, В. І. Шакуна, О.О. Шкути, Д.О. Штанька та багатьох інших науковців.

Окремі результати досліджень у сфері запобігання незаконному посіву або вирощуванню наркотиковмісних рослин в Україні останніми роками знайшли своє відображення у дисертаціях: А.М. Бабенка «Запобігання органами внутрішніх справ незаконному культивуванню наркотиковмісних рослин» (Київ, 2007 р.); А.В. Козара «Кримінологічна характеристика та запобігання Національною поліцією України посіву або вирощуванню снотворного маку чи конопель» (Харків, 2020 р.); С.П. Рашевського «Регіональна модель запобігання наркозлочинності (за матеріалами Дніпропетровської області)» (Дніпро, 2017 р.); О.В. Мазуренка «Запобігання незаконному збуту наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів у Причорноморському регіоні материкової

України» (Одеса, 2023 р.); С.В. Яковлевої «Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів, що вчиняються неповнолітнім або із залученням неповнолітнього» (Хмельницький, 2023 р.).

Зазначені автори зробили значний внесок у теорію кримінології, кримінального та кримінально-виконавчого права, створивши загальне наукове підґрунтя для подальших досліджень незаконного посіву або вирощування наркотиковмісних рослин в Україні. Проте недостатня урегульованість багатьох правових питань щодо функціонування механізму запобігання незаконному посіву або вирощуванню наркотиковмісних рослин в Україні в умовах воєнного стану, нагальна потреба у формуванні ефективної моделі координації дій правоохоронних та інших державних органів, що беруть участь у цьому процесі, відсутність єдності наукових поглядів щодо порушеної проблематики обумовлюють актуальність теми дисертаційного дослідження у науковому та практичному відношенні.

З огляду на викладене, запобігання незаконному посіву та вирощуванню наркотиковмісних речовин в Україні набуло значущості з точки зору вивчення його сучасного стану і тенденцій та розробки нових підходів у протидії кримінальному правопорушенню цього виду в умовах воєнного стану.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація узгоджується з Переліком пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 31 грудня року, наступного після припинення або скасування воєнного стану в Україні, затверджених постановою Кабінету Міністрів України № 476 від 30 квітня 2024 року. Дисертаційне дослідження відповідає Пріоритетним напрямам розвитку науки і техніки та інноваційної діяльності (відповідно до Закону України від 12 січня 2023 року №2859-IX зі змінами); Тематиці наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020-2024 роки (наказ МВС України від 11 червня 2020 року № 454). Дисертаційне дослідження проводиться у межах науково-дослідних робіт Одеського державного університету внутрішніх справ «Пріоритетні напрямки розвитку реформування правоохоронних органів в умовах розгортання демократичних процесів у державі» (державний реєстраційний номер №0116U006773), а також науково-дослідницької роботи кафедри кримінально-правових дисциплін Одеського державного університету внутрішніх справ «Забезпечення кримінально-правової діяльності суб'єктів запобігання кримінальним правопорушенням в інтересах кримінального судочинства» (протокол Вченої ради ОДУВС №2 від 23.09.2024 р.) та згідно з планом науково-дослідницької роботи кафедри кримінального права та кримінології Одеського державного університету внутрішніх справ «Кримінально-правові, кримінологічні та кримінально-виконавчі заходи запобігання злочинності» (державний реєстраційний номер № 012U002156). Тему дисертації затверджено Вченою радою Одеського державного університету внутрішніх справ 26 вересня 2023 року (протокол № 2).

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є теоретичне узагальнення та вирішення комплексної науково-прикладної задачі запобігання незаконному посіву або вирощуванню наркотиковмісних рослин в Україні за

допомогою кримінологічних засобів, що полягає у формулюванні науково-обґрунтованих пропозицій та рекомендацій, спрямованих на удосконалення відповідної юридичної практики.

Для досягнення зазначеної мети необхідно вирішити наступні завдання:

- вивчити сучасний стан наукової розробки проблеми запобігання незаконному посіву або вирощуванню наркотиковмісних рослин в Україні;
- надати характеристику незаконному посіву або вирощуванню наркотиковмісних рослин в Україні;
- **дослідити зарубіжний досвід** запобігання незаконному посіву або вирощуванню наркотиковмісних рослин в Україні;
- охарактеризувати кількісно-якісні показники незаконного посіву або вирощуванню наркотиковмісних рослин в Україні;
- встановити кримінологічну характеристику осіб, які вчинили незаконний посів або вирощування наркотиковмісних рослин в Україні;
- виявити особливості детермінації незаконного посіву або вирощуванню наркотиковмісних рослин в Україні;
- визначити заходи загальносоціального запобігання незаконному посіву або вирощуванню наркотиковмісних рослин в Україні;
- представити концептуальне бачення заходів спеціально-кримінологічного запобігання незаконному посіву або вирощуванню наркотиковмісних рослин в Україні;
- запропонувати шляхи вдосконалення системи запобігання незаконному посіву або вирощуванню наркотиковмісних рослин в Україні в умовах воєнного стану.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у сфері функціонування системи запобігання незаконному посіву або вирощуванню наркотиковмісних рослин в Україні.

Предметом дослідження є кримінологічна характеристика та запобігання незаконному посіву або вирощуванню наркотиковмісних рослин в Україні.

Методи дослідження. Методи дослідження обрано відповідно до мети та завдань дисертаційного дослідження. Їх застосування забезпечило глибоке вивчення проблеми незаконного посіву чи вирощування наркотиковмісних рослин в Україні та формування обґрунтованих рекомендацій щодо її вирішення. У роботі використовувалися загальнонаукові та спеціальні методи, зокрема: *системно-структурний метод* використовувався для комплексного аналізу сутності цього явища, його основних характеристик, причинно-наслідкових зв'язків та факторів, що сприяють його поширенню. Завдяки цьому методу було розроблено заходи з протидії незаконному посіву або вирощуванню наркотиковмісних рослин (розділи 1–3); *метод історичного аналізу* дозволив простежити розвиток нормативно-правового регулювання та правозастосовної практики у сфері протидії цьому явищу. Також він використовувався для дослідження еволюції теоретичних підходів до розв'язання цієї проблеми (підрозділи 1.1, 1.2); *метод логічного аналізу* сприяв систематизації понятійно-категоріального апарату і визначені кримінологічної характеристики незаконного посіву чи вирощування наркотиковмісних рослин, що сприяло розкриттю специфіки цього виду злочинності (розділ 2); *нормативно-правовий метод* став

основним інструментом для дослідження законодавчих актів та державних програм, спрямованих на запобігання цьому явищу. Окрім того, він застосовувався для оцінки функцій та повноважень органів, відповідальних за реалізацію запобіжних заходів (підрозділи 1.1, 1.2, 1.3., 3.1, 3.2, 3.3); *соціологічні методи*, зокрема опитування та анкетування, які дозволили вивчити громадську думку щодо масштабів поширення незаконного посіву або вирощування наркотиковмісних рослин, а також оцінити ефективність заходів протидії (підрозділи 2.1–2.3, 3.1–3.3); *порівняльно-правовий метод* сприяв аналізу позитивного досвіду інших держав у протидії незаконному посіву або вирощуванню наркотиковмісних рослин, що дало змогу виділити найефективніші практики для їх адаптації в Україні (підрозділи 1.1, 1.2, 1.3, 3.1, 3.2, 3.3); *психологічний метод* застосовувався для визначення характерних рис і мотивацій осіб, які займаються незаконним посівом чи вирощуванням наркотиковмісних рослин. Це дозволило сформулювати рекомендації щодо профілактичної роботи з такими особами (підрозділ 2.2); *функціонально-системний метод* використовувався для структуризації інформації про цей вид злочинності та створення системи рекомендацій для вдосконалення заходів із запобігання незаконному посіву або вирощуванню наркотиковмісних рослин (розділи 1–3); *метод моделювання* став важливим інструментом у побудові теоретичних моделей і прогнозуванні розвитку цього явища, а також у розробці рекомендацій з удосконалення системи протидії (розділи 1–3); застосування *контент-аналізу* дало змогу дослідити матеріали судової практики, що стосуються справ про незаконний посів або вирощування наркотиковмісних рослин, та інтерпретувати отримані дані у межах наукового дослідження (розділи 1–3); *метод статистичного аналізу* забезпечив опрацювання емпіричних даних, що дозволило оцінити динаміку, структуру і регіональні особливості цього виду злочинності, а також провести кількісний аналіз результатів соціологічних досліджень (підрозділи 2.1, 2.2, 2.3, 3.3); *графічно-аналітичний метод* – для представлення результатів дослідження у вигляді графіків, діаграм, таблиць, що полегшує сприйняття даних та висновків (Додатки).

Теоретичну основу дослідження становлять результати наукових праць вітчизняних та зарубіжних фахівців у галузі кримінології, кримінального права, історії, ботаніки, агрономії, соціології, психології, статистики, хімії та інших наук, що мають безпосереднє відношення до теми дисертаційного дослідження.

Нормативно-правову базу дослідження становлять Конституція України, Кримінальний Кодекс України, Кодекс України про адміністративні правопорушення, міжнародні конвенції та підзаконні нормативно-правові акти, що регулюють запобігання незаконному посіву або вирощуванню наркотиковмісних рослин в Україні.

Емпіричну базу дослідження становлять відомості кримінально-правової статистики Офісу Генерального прокурора України про стан і структуру злочинності та осіб, які вчиняють кримінальні правопорушення в Україні за 2019-2024 рр.; результати вивчення судових вироків за матеріалами кримінальних проваджень щодо незаконного посіву або вирощування наркотиковмісних речовин в Україні за 2019-2024 рр.; статистична звітність Державного комітету статистики України за 2019-2024 рр.; матеріали анкетування працівників

правоохоронних органів, які безпосередньо займаються запобіганням незаконному посіву або вирощуванню наркотиковмісних рослин в Україні; повідомлення на інформаційних Інтернет-порталах про стан кримінальних правопорушень у сфері незаконного посіву або вирощуванню наркотиковмісних рослин в Україні за 2019-2024 рр.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є одним із перших досліджень, в якому представлено ґрунтовну кримінологічну характеристику, систему детермінант та запропоновано заходи запобігання незаконному посіву або вирощуванню наркотиковмісних рослин в Україні в умовах воєнного стану. Проведене дослідження дало обґрунтувати нові положення, висновки і рекомендації, що мають як теоретичне, так й практичне значення, зокрема:

уперше:

- систематизовано ключові етапи дослідження незаконного посіву або вирощування наркотиковмісних рослин, які охоплюють історичний розвиток цього явища. Перший етап – це початковий. Цей етап охоплює давні часи та пов'язаний з етноботанічними практиками стародавніх культур, де вживання наркотиковмісних рослин мало релігійний або медичний контекст. Другий етап – колоніальний. Цей період охоплював часи Середньовіччя і Відродження, що включав взаємодію з торгівлею та колоніальним експансіонізмом, які призвели до глобалізації торгівлі наркотиками. Третій етап – епоха наркотичного розквіту (XIX – початок XX ст.). Цей період характеризується зростанням виробництва і доступності наркотиків, а також формуванням організованого ринку наркотичних засобів. Четвертий етап – епоха наркотичної експансії (XX ст.). Відзначається глобалізацією наркотичної злочинності та формуванням транснаціональних кримінальних мереж. П'ятий етап – епоха боротьби проти наркотиків (початок XXI ст. – дотепер). Сучасний період, у якому багато країн світу систематично й масштабно протидіють незаконному посіву та обігу наркотиковмісних рослин через посилення законодавства та міжнародне співробітництво. Ця систематизація дала змогу розкрити еволюцію проблеми незаконного вирощування наркотиковмісних рослин у контексті глобальних соціально-економічних та правових змін;

- запропоновано авторське тлумачення «незаконний посів або вирощування наркотиковмісних рослин в Україні в умовах воєнного стану як об'єкта кримінологічного дослідження»: це складний кримінологічний феномен із високим рівнем суспільної небезпеки, що полягає у неправомірному культивуванні рослин, які містять активні наркотичні речовини, заборонені або суворо регламентовані законом. Його небезпечність зумовлена підривом економічної та правоохоронної стабільності, сприянням наркозалежності та пов'язаним із цим поширенням інших кримінальних правопорушень. В умовах воєнного стану феномен посилюється через обмеження контролю на окремих територіях, що полегшує діяльність правопорушників і ускладнює їх притягнення до відповідальності;

- наведено кримінологічну характеристику незаконного посіву або вирощування маку та конопель в Україні, з урахуванням умов воєнного стану, що свідчить про стабільно негативну криміногенну обстановку у цій сфері. Це

проявляється у специфіці структури правопорушень (домінування посіву маку – 55 %, порівняно з вирощуванням конопель – 45 %), їх негативній динаміці у певні періоди (зростання до 1822 випадків у 2020 році та до 1716 у 2022 році), високій латентності, виражених територіальних відмінностях (зокрема, високий рівень зафіксовано у Рівненській, Житомирській, Чернігівській та Полтавській областях), а також значному впливі цих кримінально протиправних діянь на криміногенну ситуацію в регіонах. Важливою ознакою є зростання кількості таких правопорушень у періоди суспільно-політичної напруженості, зокрема в умовах воєнного стану. Насамперед, у 2022 році кількість випадків зросла на 10 % порівняно з 2021 роком. Водночас, у 2023 – 2024 році зафіксовано тенденцію до зниження (1024 та 872 випадки відповідно). Питома вага цих кримінальних правопорушень у загальній структурі наркозлочинності становить 4 %, а коефіцієнт злочинної інтенсивності коливається від 3 до 4,5 випадків на 100 тисяч населення. Зазначені кримінальні правопорушення часто мають організовані форми та створюють серйозну загрозу;

- надано узагальнений кримінологічний портрет особи, яка вчиняє незаконний посів або вирощування наркотиковмісних рослин в Україні в умовах воєнного стану: це особа чоловічої статі, як молодого, так і середнього віку (від 29 до 54 років), громадянин України, переважно української національності, який проживає у міському середовищі, з базовою середньою або професійно-технічною освітою (70 %), який на момент вчинення правопорушення ніде не працював й не навчався (75 %). Більшість кримінальних правопорушень було скоєно за місцем проживання правопорушників, і близько 16 % з них вже мали кримінальний досвід, переважно у сфері незаконного обігу наркотиків. У 77 % випадків основним мотивом до вчинення правопорушень, передбачених ст. 310 КК України було прагнення забезпечити власну потребу у наркотичних засобах рослинного походження. Лише 2 % зловмисників діяли у складі організованих груп або злочинних угруповань. Переважна більшість осіб вчиняли таке кримінально протиправне діяння у тверезому стані, не перебуваючи під дією алкоголю чи наркотичних речовин;

удосконалено:

- сучасні наукові положення щодо проблем запобігання незаконному посіву або вирощуванню наркотиковмісних рослин в Україні, з урахуванням комплексних досліджень вітчизняних і зарубіжних вчених у галузі кримінології, кримінального права, а також вивчення цієї проблематики з інших спеціальностей, зокрема викладених у посібниках, методичних рекомендаціях та наукових статтях різних історичних періодів;

- конструкцію ст. 310 КК України, зокрема пропонується доповнити вказані у ч. 2 ст. 310 КК України кваліфікуючі ознаки, а саме після слів «незаконне вирощування снотворного маку в кількості п'ятисот і більше рослин чи конопель у кількості п'ятдесят і більше рослин» наступним текстом «та/або незаконний посів або вирощування снотворного маку чи конопель вчинений в умовах воєнного або надзвичайного стану»;

- теоретичні уявлення про систему детермінант незаконного посіву або вирощування наркотиковмісних рослин в Україні шляхом комплексного аналізу соціальних, економічних, політичних, культурних, психологічних та інших

факторів, що значно загострюються в умовах воєнного стану і сприяють поширенню цього явища;

- теоретико-прикладні положення системи загальносоціального та спеціально-кримінологічного запобігання незаконному посіву або вирощуванню наркотиковмісних рослин в Україні на основі комплексного підходу з урахуванням особливостей сучасних викликів та специфіки воєнного стану;

дістало подальшого розвитку:

- класифікація осіб, які вчиняють незаконний посів або вирощування маку чи конопель в Україні, з урахуванням мотиваційних та соціальних чинників: а) економічно вмотивовані; б) медично вмотивовані; в) емоційно нестійкі; г) особи з вразливим становищем;

- наукове бачення застосування міжнародного досвіду запобігання незаконному посіву або вирощуванню наркотиковмісних рослин в Україні з урахуванням особливостей воєнного стану, що передбачає адаптацію найкращих практик до національних реалій, інтеграцію інноваційних методів моніторингу, посилення правового регулювання та забезпечення ефективної взаємодії державних і громадських інституцій;

- рекомендації щодо вдосконалення системи заходів запобігання незаконному посіву або вирощуванню наркотиковмісних рослин в Україні на основі інтегрованого підходу, зокрема шляхом консолідації правових, технологічних, соціальних, економічних та інших аспектів, що передбачають посилення законодавства, впровадження сучасних технологій моніторингу, підвищення ефективності правоохоронної діяльності, блокування онлайн-каналів збуту, підтримку молодіжних програм, розвиток альтернативних економічних можливостей тощо.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що викладені у дослідженні висновки і пропозиції можуть бути використані у:

- *науково-дослідній діяльності* – як підґрунтя для подальших наукових досліджень кримінологічних аспектів запобігання незаконному посіву або вирощуванню наркотиковмісних рослин в Україні (акт впровадження у наукову діяльність Одеського державного університету внутрішніх справ від 10.01.2025 р.);

- *правотворчій діяльності* – під час розробки змін і доповнень до законодавчих та інших нормативно-правових актів, що регулюють планування і програмування запобігання незаконному посіву або вирощуванню наркотиковмісних рослин в Україні;

- *правозастосовній сфері* – як науково обґрунтовані заходи щодо підвищення ефективності діяльності з профілактики та запобігання незаконному посіву або вирощуванню наркотиковмісних рослин в Україні;

- *навчальному процесі* – під час підготовки відповідних наукових, навчально-методичних видань та проведенні занять із навчальних дисциплін «Кримінологія», «Кримінологія та профілактика кримінальних правопорушень», «Кримінальне право України» (акт впровадження у навчальний процес Одеського державного університету внутрішніх справ від 17.01.2025 р.).

Апробація результатів дисертації. Основні положення та висновки дисертації автором оприлюднено у виступах на всеукраїнських науково-

практичних конференціях і «круглих столах»: Всеукраїнській науково-практичній конференції «Кримінально-правові, кримінологічні та кримінально-виконавчі заходи попередження злочинності» (м. Одеса, 24 листопада 2023 р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції «Державно-правові засади формування безпекового середовища в Україні: сучасні виклики» (м. Одеса, 15 грудня 2023 р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції (в авторській редакції), заочна форма (м. Кропивницький, 10 грудня 2024 року); Всеукраїнській науковій конференції «Державно-правові засади формування безпекового середовища в Україні в умовах сучасних викликів» (м. Одеса, 18 грудня 2024 р.).

Публікації. Основні положення дисертаційної роботи опубліковано в 8 наукових працях, з яких: 4 – статті в наукових фахових виданнях України, 4 – тези матеріалів конференцій.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, що включають 9 підрозділів, висновків, списку використаних джерел, що включає 319 найменувань, 21 додаток. Повний обсяг дисертації становить 305 сторінок, з яких: основний текст – 227 сторінок, список використаних джерел – 37 сторінок, додатки – 24 сторінки.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

у яких опубліковано основні наукові результати дисертації:

1. Калюжний О.М. Міжнародний досвід запобігання та протидії незаконному посіву і вирощуванню наркотиковмісних рослин. *Південноукраїнський правничий часопис*. № 4. 2023. С. 18-24.

2. Калюжний О.М. Сучасний стан та основні тенденції вчинення незаконного посіву або вирощування наркотиковмісних рослин в Україні. *Юридичний бюлетень*. Випуск 34. 2024. С. 216-226.

3. Калюжний О.М. Загальносоціальне запобігання незаконному посіву або вирощуванню рослин наркотичного походження в Україні. *Право та державне управління*. 2024. № 2. С. 377-384.

4. Калюжний О.М. Деякі напрями оптимізації системи запобігання незаконному посіву або вирощування маку чи конопель в Україні в умовах воєнного стану. *Право і суспільство*. 2024. № 4. С. 568-575.

які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

5. Калюжний О.М. Незаконний посів або вирощування наркотиковмісних рослин в Україні як соціальна та кримінологічна проблема. *Кримінально-правові, кримінологічні та кримінально-виконавчі заходи попередження злочинності: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції* (м. Одеса, 24 листопада 2023 р.). Одеса: ОДУВС, 2023. С.73-77.

6. Калюжний О.М. Історико-правовий нарис виникнення проблеми незаконного посіву або вирощування наркотиковмісних рослин. *Державно-правові засади формування безпекового середовища в Україні: сучасні виклики*. матеріали Всеукраїнської наукової конференції (м. Одеса, 15 грудня 2023 р.). Одеса: ОДУВС, 2023. С.188-193.

7. Калюжний О.М. Запобігання незаконному наркообігу рослинного

походження в умовах воєнного стану. *Права людини під час дії правового режиму воєнного стану*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (в авторській редакції), заочна форма (м. Кропивницький, 10 грудня 2024 року). Кропивницький, 2024. С. 245- 248.

8. Калюжний О.М. Специфічні риси осіб, які вчиняють незаконне культивування наркотиковмісних рослин в Україні. *Державно-правові засади формування безпекового середовища в Україні в умовах сучасних викликів*. матеріали Всеукраїнської наукової конференції (м. Одеса, 18 грудня 2024 р.). Одеса: ОДУВС, 2024. С. 26-29.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана грамотною мовою, з правильним вживанням юридичної та спеціальної термінології. Стиль викладення матеріалів дослідження, наукових положень, висновків і рекомендацій забезпечують легкість і доступність їх сприйняття. Порушення академічної доброчесності відсутні.

У результаті публічної презентації наукових результатів дисертації Калюжного О.М. і повноти публікації основних результатів дослідження,-

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Калюжного Олексія Михайловича на тему: «Запобігання незаконному посіву або вирощуванню наркотиковмісних рослин в Україні».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Калюжного О.М. відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261, Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

3. Рекомендувати дисертацію Калюжного Олексія Михайловича на тему: «Запобігання незаконному посіву або вирощуванню наркотиковмісних рослин в Україні» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

Головуючий на засіданні
Завідувач кафедри кримінально-правових дисциплін
Інституту права та безпеки
Одеського державного університету
внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор

Андрій БАБЕНКО